

خطر آغاز جنگی دیگر میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان

" رئیس‌جمهوری ارمنستان اعلام کرد، کشورش آماده جنگ با جمهوری آذربایجان است

عادلی/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران/سرویس ارمنستان

" رئیس‌جمهوری ارمنستان اعلام کرد، کشورش آماده جنگ با جمهوری آذربایجان است.

آیا هر دو کشور همسایه در قفقاز پس از ۸ سال، اکنون در آستانه جنگی دیگر قرار گرفته اند؟ کارشناسان این بحران را چگونه ارزیابی می‌کنند؟

به گزارش آران نیوز به نقل از خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، پایگاه خبری دویچه وله در گزارشی نوشته است: سرژ سرکیسیان، رئیس‌جمهور ارمنستان با صدور بیانیه ای اعلام کرد، کشورش آماده ی جنگ با جمهوری آذربایجان است. در این بیانیه اعلام شده است: ما جنگ نمی‌خواهیم اما اگر مجبور شویم مبارزه خواهیم کرد و به پیروزی خواهیم رسید.

سخنان سرکیسیان به دنبال استرداد رامیل صفراف، افسر نظامی ارتش آذربایجان از سوی مجارستان به باکو انجام گرفت. وی به جرم کشتن یک نظامی ارمنی در مجارستان از سال ۲۰۰۶ در این کشور زندانی بود. این نظامی جمهوری آذربایجان در آوریل ۲۰۰۶ یک افسر ارمنستانی را هنگام آموزش نظامی در ناتو به قتل رساند و محکوم به حبس ابد شده بود. مجارستان پس از شش سال حبس، وی را به جمهوری آذربایجان بازگرداند.

اعتراض ارمنستان به مجارستان

الهام علی اف، رئیس‌جمهوری آذربایجان صفراف را روز جمعه ۱۰ شهریور ۱۳۹۱ در بازگشت به کشورش مورد عفو قرار داد. این افسر آذری به نوشته روزنامه های چاپ باکو، "همچون قهرمان" مورد استقبال قرار گرفته است.

استرداد یک افسر آذری قاتل یک افسر ارمنی به آذربایجان مناسبات ارمنستان را با مجارستان تیره کرد.

بدنبال استرداد صفراف، ارمنستان روابط دیپلماتیک خود را با مجارستان قطع کرد. ده ها ارمنی در مقابل سفارت مجارستان در ایروان در اعتراض به استرداد صفراف تظاهرات کردند. تشدید تنش این بار ابعاد فرامنطقه ای پیدا کرد. باراک اوباما، رئیس‌جمهوری آمریکا نیز از بروز یک تنش جدید میان دو کشور ابراز نگرانی کرد.

"بودجه نظامی آذربایجان برابر کل بودجه ارمنستان"

اووه هالباخ، کارشناس مسائل قفقاز در بنیاد علم و سیاست برلین که در حوزه ی مسائل قفقاز فعالیت می‌کند، به دویچه وله می‌گوید: آذربایجان و ارمنستان پس از فروپاشی شوروی تاکنون به دلیل اشغال بیست درصد خاک آذربایجان توسط ارمنی‌ها جنگ ۴ساله ای را تجربه کردند.

وی می‌افزاید: لفاظی‌های نظامی در ماه‌های اخیر تشدید شده است. آذربایجان همیشه اعلام کرده که کاسه صبرش از اقدامات بی‌نتیجه دیپلماتیک لبریز شده و گزینه نظامی را دور از انتظار نمی‌بیند. این کشور اکنون در مسابقه ی تسلیحاتی از ارمنستان پیشی گرفته است. بودجه نظامی آذربایجان برابر است با کل بودجه ی ارمنستان. ارمنستان هم اعلام می‌کند که برای جنگ آماده است و ادعا می‌کند که در جنگ قبلی ظرفیت نظامی آذربایجان بالاتر از ارمنستان بوده، اما این کشور جنگ را باخته است.

خروج تک تیراندازان از منطقه ی درگیری

کارشناس بنیاد علم و سیاست در ادامه ی صحبت هایش نتیجه می‌گیرد که هر دو طرف بر طبل جنگ می‌کوبند. هالباخ همچنین خاطرنشان می‌کند: این به معنای این نیست که هر دو کشور در آستانه ی جنگ قرار گرفته باشند. اما در مناطق جنگی که آتش بس اعلام شده و در منطقه ای حدود ۱۸۰ کیلومتر بین قره باغ کوهستانی و خطوط مرزی آذربایجان، می‌تواند تحرکات جنگی انجام بگیرد.

هالباخ همچنین می‌گوید، در ژوئن سال ۲۰۱۲ در محلی به دور از منطقه مورد مناقشه قره باغ کوهستانی هم درگیری رخ داده است.

"بحران ارمنستان و آذربایجان به این زودی‌ها حل نمی‌شود"

این کارشناس معتقد است که جامعه جهانی در حل مناقشه قره باغ کوهستانی موفقیتی نداشته است. اما وی تاکید می‌کند که به رغم درخواست جامعه جهانی از طرفین درگیر برای خروج تک تیراندازان از مرزها هر دو طرف این تک تیراندازان را مستقر کرده اند.

هالباخ همچنین به دویچه وله می‌گوید: تجربه گرجستان به ما می‌آموزد که جامعه ی جهانی در مناقشه قره باغ کوهستانی باید فعال تر عمل کند و مانع درگیری نظامی بین آذربایجان و ارمنستان شود. به نظر می‌آید از یکسو جلوی تهدیدهای نظامی آذربایجان گرفته شود و از سوی دیگر به ارمنستان فشار وارد آید و صریحا گفته شود که بالاخره از هفت استان اشغالی که در اطراف قره باغ کوهستانی واقع شده اند، عقب نشینی کند. مناقشه قره باغ کوهستانی فقط بر سر مسئله جدائی خود قره باغ نیست، بلکه این مناقشه و بحران بر سر ۱۷ استان جمهوری آذربایجان است که از سوی نیروهای ارمنی تحت اشغال قرار دارد و اکثر جنگ زدگان و مهاجرین از همین مناطق اشغالی به باکو رانده شده اند.

کارشناس بنیاد علم و سیاست برلین که سال‌هاست پیرامون مناقشه ی قره باغ در رسانه های آلمان مقاله می‌نویسد، توضیح می‌دهد که در مناقشه قره باغ مشکل اصلی خود قره باغ نیست، بلکه ۱۷ استان اشغالی جمهوری آذربایجان است که باید ارتش ارمنستان آن را تخلیه کند جمهوری آذربایجان خروج ارتش ارمنستان از منطقه اشغالی را پیش شرط اصلی مذاکرات با ارمنستان می‌داند و جامعه جهانی نیز از این خواست این کشور حمایت می‌کند. اما از سوی دیگر جمهوری آذربایجان نباید مدام تهدید به جنگ بکند و همزمان خواستار تخلیه مناطق اشغالی شود.

هالباخ نتیجه می‌گیرد که مناقشه قره باغ یکی از مشکل ترین چالش‌ها است. وی به حل این بحران در کوتاه مدت خوشبین نیست و معتقد است که جامعه جهانی باید بر این مناقشه نظارت بکند تا مانع بروز جنگ شود.

افزایش توانائی نظامی آذربایجان در مقابل ارمنستان

کنعان علی اف، رئیس‌بخش آذری رادیو آزادی مستقر در شهر پراگ نیز به دویچه وله می‌گوید در جمهوری آذربایجان مردم جنگ نمی‌خواهند، چون که تحت شرایط جنگی رنج می‌برند و سرزمین آن‌ها تحت اشغال قرار دارد. دولت اکنون برای آزادی مناطق اشغال شده این کشور حاضر است، جنگ بکند. بین ارمنستان و آذربایجان از ۲۰ سال پیش تا به حال شرایط نه صلح و نه جنگ حاکم است. این روزنامه نگار آذری می‌افزاید: روز به روز توان نظامی آذربایجان به دلیل درآمدهای میلیاردی نفت و گاز بیشتر می‌شود. دلارهای نفتی این امکان را به جمهوری آذربایجان داده است که توان نظامی خود را افزایش دهد. جمهوری آذربایجان ارمنستان را وادار می‌کند که به مسابقه ی تسلیحاتی دست بزند. این مسئله سبب تضعیف ارمنستان شده است. در تبلیغات رسمی دولت آذربایجان آمده است که توان نظامی آذربایجان آنقدر بالاست که این کشور آماده ی آزادسازی مناطق اشغال شده خود است.

به باور کنعان علی اف مناقشه ایران با آمریکا و ارسال سرباز از سوی جمهوری آذربایجان به افغانستان نیز فاکتورهای مهمی هستند و موقعیت جمهوری آذربایجان را تقویت کرده است، همین مسئله سبب شده است که به رغم مشکل حقوق بشر و محدودیت آزادی مطبوعات در آذربایجان آمریکا از دولت آذربایجان پشتیبانی کند.

ادامه وضعیت نه جنگ و نه صلح

گرچه مقام های عالیرتبه سیاسی و نظامی ارمنستان و جمهوری آذربایجان به تهدیدهای خود ادامه می دهند، اما به نظر هر دو کارشناسی که با دویچه وله صحبت کردند وضعیت نه صلح و نه جنگ میان دو کشور ادامه پیدا خواهد کرد.

آن ها همچنین می گویند که ظرف ۱۸ سال گذشته هم همیشه درگیری موقت و مقطعی مرزی رخ داده ولی عملیات بزرگ جنگی انجام نگرفته و این درگیری ها به جنگی تمام عیار تبدیل نشده است.

تابه حال قرارداد صلح نیز میان دو کشور امضا نشده است. کنعان علی اف در پایان صحبت های خود خاطرنشان می کند تا زمانی که صلح نباشد همیشه امکان بروز جنگ نیز وجود دارد. /ع

پایان پیام